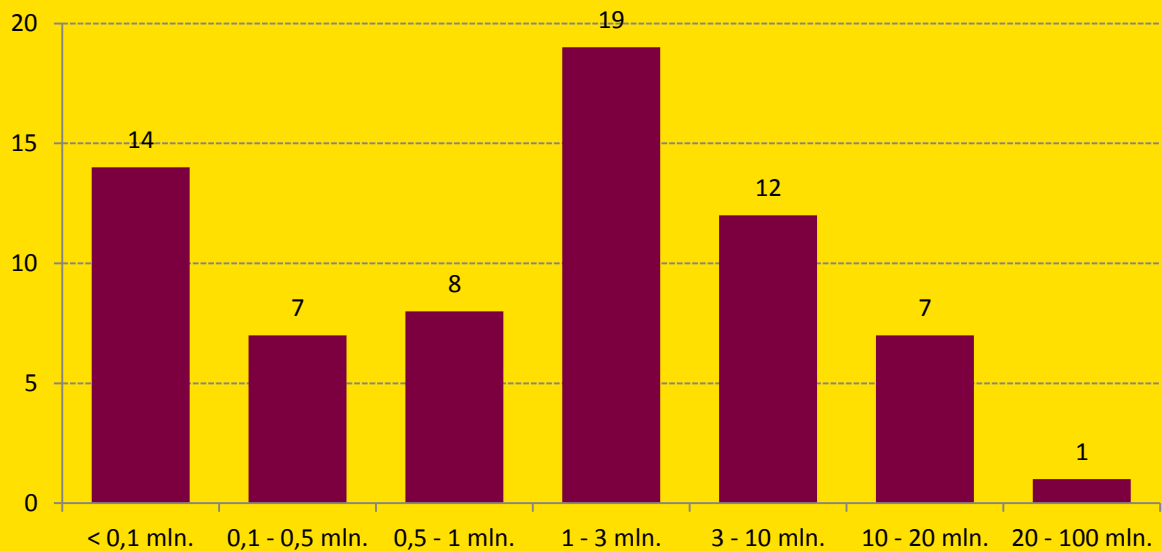

Figuur 1 Sportbonden naar omzet 2013 (in euro's / aantallen bonden)

Sportbonden in Nederland

Sportbonden behoren tot de boegbeelden van de sportsector en spreken daarom tot de verbeelding. Bonden fungeren als aanspreekpunt voor hun sport en zijn verantwoordelijk voor zowel de gang van zaken in de amateursport als voor de prestaties van Nederlandse atleten.

De afgelopen jaren waren economisch gezien geen makkelijke tijden. Zowel consumenten als bedrijven hielden de hand op de knip. Dat roept de vraag op hoe 'de recessie' de financiële positie van sportbonden heeft geraakt. Om meer zicht te krijgen op het financiële reilen en zeilen van sportbonden analyseerde het Mulier Instituut de jaarverslagen van 68 van de 76 bij NOC*NSF aangesloten bonden¹.

Sportbonden: van groot tot klein

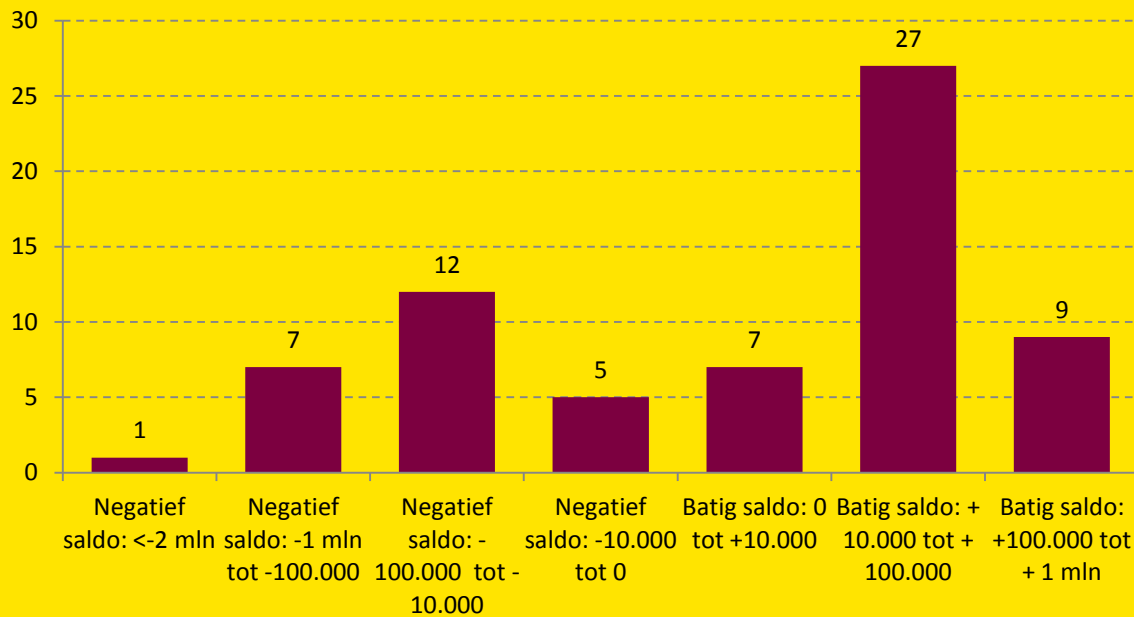
Sportbonden zijn er in soorten en maten. Een handjevol bonden (zo'n 10%) heeft een jaarlijkse 'omzet' tussen de € 10 mln en de € 50 mln en mag zich daarmee volgens de door de Europese Commissie gehanteerde definities rekenen tot het Midden- en Kleinbedrijf (MKB). Minder dan drie op de tien bonden rekenen we

met jaarlijkse opbrengsten van tussen de € 2 mln en de € 10 mln tot het kleinbedrijf. Het merendeel van de bonden (drie op de vijf) behoort tot de 'microbedrijven' (jaaromzet ≤ € 2 mln.). Van een op de vijf bonden komt de jaarlijkse 'omzet' niet boven een ton uit. Alleen de KNVB rekenen we met € 98 mln aan inkomsten in 2013 tot het Nederlands grootbedrijf (figuur 1). De sportbonden waren in 2013 gezamenlijk goed voor € 310 mln aan inkomsten. De opbrengsten van NOC*NSF, de overkoepelende organisatie van alle sportbonden in Nederland, bedroegen dat jaar € 101 mln.

Omzetontwikkeling

De crisis heeft ook de financiële huishouding van sportbonden niet ongemoeid gelaten. Bij ruim de helft van de sportbonden (36 bonden) was sprake van een daling van de opbrengsten in 2013 ten opzichte van 2012. In 2012 hadden volgens de 'Sportbonden Monitor 2012' van NOC*NSF 35 bonden te maken met een omzetsdaling ten opzichte van 2011. Bij NOC*NSF was in 2013 sprake van een omzetvermindering van € 9,6 mln t.o.v. 2012.

Figuur 2 Sportbonden naar saldo jaarrekening 2013 (in euro's en aantallen bonden)

Financieel resultaat

43 van de 68 bestudeerde bonden (krap twee derde) realiseerden in 2013 een batig saldo (= omzet minus alle kosten). Deze saldi varieerden van een bescheiden resultaat van enkele honderden of (tien)duizenden euro's tot enkele tonnen (figuur 2). Over het algemeen boeken sportbonden met een grotere jaarmzet ook een groter financieel resultaat.

25 van de bestudeerde bonden leden in 2013 verlies. Daarmee teerde dat jaar ten minste een op de drie bonden in op de reserves. Dat is ongeveer hetzelfde aandeel als het jaar daarvoor. Deze verliezen liepen op van (tientallen) duizenden euro's tot in een enkel geval ruim € 2 mln (KNLTB). Sportkoepel NOC*NSF sloot 2013 af met een negatief saldo van ruim € 11 mln.

Van een eenduidig verband tussen de financiële prestaties van de sportbond en de bijbehorende sporttak lijkt geen sprake. Tot de in 2013 verlieslatende sportbonden behoorden zowel bonden gericht op individuele- als op teamsporten, balsporten, duursporten, watersporten en binnen- en buitensporten.

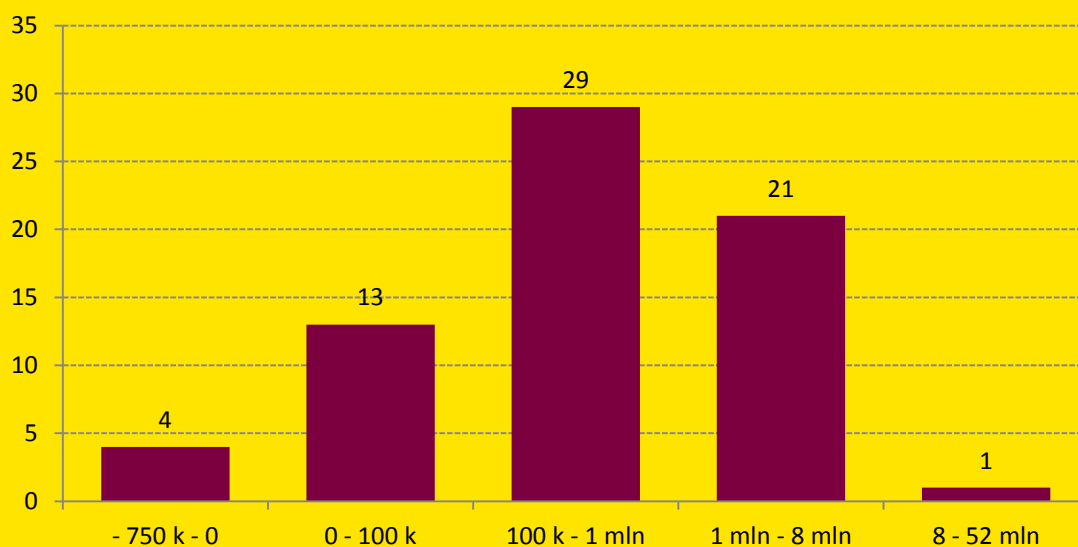
Reserves

De impact van negatieve batige saldi op de levensvatbaarheid / continuïteit van een sportbond is afhankelijk van de reserves waar een bond over beschikt. Financiële reserves van organisaties worden uitgedrukt in het eigen vermogen. Het eigen vermogen is het verschil tussen alle bezittingen van een organisatie en het vreemd vermogen (alle schulden lang- en kortlopend), uitgedrukt in euro's.

Het eigen vermogen van sportbonden liep eind 2013 sterk uiteen en varieerde van meerdere tonnen negatief tot enkele miljoenen euro's positief (figuur 3, volgende pagina). In totaal beschikten de sportbonden over een eigen vermogen van ruim € 118 mln in 2013. Bijna de helft daarvan (€ 52 mln) kwam op het conto van de KNVB. Ten aanzien van 2012 is sprake van een lichte daling van de vermogenspositie van bonden. Ook sportkoepel NOC*NSF teerde in 2013 in op de reserves. Na verrekening van het negatief saldo over 2013 resteerde bij NOC*NSF een eigen vermogen van € 55,5 mln.

64 van de 68 bestudeerde sportbonden (94 %) hadden eind 2013 een positief eigen vermogen en waren daarmee (tot op zekere hoogte) in staat verliezen te dekken. Bij vier bonden was sprake van een negatief eigen vermogen, ofwel schulden die groter waren dan de bezittingen. Deze bonden konden de geleden verliezen niet met eigen middelen opvangen en financierden hun activiteiten deels met een lening bij derden.

Figuur 3 Sportbonden naar eigen vermogen (in euro's eind 2013, in aantallen)

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke en landelijk opererende stichting gericht op de bevordering van de sociaal-wetenschappelijke kennisontwikkeling en beleidseffectiviteit op het terrein van sport en samenleving.

Het instituut voert fundamenteel en praktijkgericht onderzoek uit, monitort de ontwikkelingen op het terrein van de sport en organiseert bijeenkomsten en congressen om het debat over de sport te stimuleren.

Neem voor meer informatie contact op met Koen Breedveld
k.breedveld@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
T 030-7210244
www.mulierinstituut.nl

Voor additionele financieringsbehoeften kunnen bonden een beroep doen op banken of andere investeerders, of in een enkel geval (denk recent aan de rugbybond) op de leden van de bond. Banken kijken daarbij naar de solvabiliteit van een organisatie, ofwel de verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen. Doorgaans geldt een organisatie als financieel gezond als de solvabiliteit tussen de 25% en de 40% ligt. Volgens de bovengenoemde definitie was bij 52 bonden sprake van een financieel gezonde positie in 2013. Bij 16 bonden (een kwart) was de solvabiliteit minder dan 25%.

Conclusie

Met een omzet van minder dan € 2 mln behoort het merendeel van de bonden tot de 'micro-bedrijven'. Drie op de tien bonden behoren tot het kleinbedrijf, een op de tien behoort tot het midden- en kleinbedrijf. In 2013 leden 25 van de 68 geanalyseerde bonden verlies. 4 bonden hadden eind 2013 een negatief eigen vermogen, van nog 12 andere bonden was de vermogenspositie zorgwekkend.

Verantwoording en vervolg

Dit factsheet maakt deel uit van het onderzoeksthema 'Financiële aspecten van sport'. Het Mulier Instituut werkt hierin samen met o.a. de HAN en Fontys/Speco.

Binnen dit thema doet het Mulier Instituut onderzoek naar de ontwikkelingen van de financiële situatie in de sportwereld, meer in het bijzonder hoe deze ontwikkelingen de betaalbaarheid van sport voor de burger beïnvloeden. Zie ook:

<http://www.mulierinstituut.nl/projecten/financiele-aspecten-van-sport/>

De conclusies van dit factsheet zijn mede gebaseerd op dataverzameling van Aldert Holwerda, die in het kader van zijn stage bij het Mulier Instituut jaarverslagen van sportbonden heeft verzameld en geanalyseerd.

Noten

¹ Zie, voor een eerdere vergelijkbare exercitie, met gegevens over 2010: Lucassen, J. et al. (2014). *Governance of Sport Monitor 2011-2012*. Utrecht: Mulier Instituut.